	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา	
	วิธีปฏิบัติงาน (Work Instruction)	เอกสารหมายเลข : WI-YCPH-IC-003 ฉบับที่ : A วันที่ออกเอกสาร : 01/10/2567
	จัดทำเมื่อ : 01/10/2567 แก้ไขครั้งที่ : 02 หน้าที่ : 1 ของ 11 หน้า	

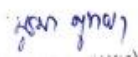
เรื่อง : การฉีดยา	
หน่วยงาน งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	กลุ่มงาน การพยาบาล

วิธีปฏิบัติงาน
เรื่อง : การฉีดยา

งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ

โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา จังหวัดยะลา

ผู้จัดทำเอกสาร



(นางสาวนุรมา ตูหยง)

พยาบาลโรคติดเชื้อและควบคุมการติดเชื้อ รพ.ร.ยะหา

ผู้ทบทวนเอกสาร

ผู้อนุมัติใช้



(พลญ ราอูมิน โตะเฮ็ง)

ประธานกรรมการทีมควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ



(นายทินกร บินหะยีอารง)

ผอ.รพ.ร.ยะหา

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา ห้ามนำออกไปใช้ภายนอกหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : WI หมายเลขเอกสาร : WI-YH-IC-003
เรื่อง การฉีดยา	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 01 หน้า/จำนวนหน้า : 2/11

แนวทางปฏิบัติการฉีดยา (Injection)

คำจำกัดความ

เป็นการฉีดสารที่เป็นของเหลวเข้าไปในเนื้อเยื่อ หลอดเลือด หรือช่องในร่างกาย การฉีดยาเป็นการให้ยาที่ได้ผลเร็ว แต่มีวิธีการที่ยุ่งยาก สิ้นเปลือง เสี่ยงต่ออันตราย ดังนั้นการให้ยาวิธีนี้จึงกระทำเมื่อจำเป็น และเมื่อไม่สามารถให้โดยวิธีอื่นได้

ความสำคัญของการฉีดยา

1. เพื่อการรักษา
2. เพื่อให้ภูมิคุ้มกันโรค
3. เพื่อทดสอบการแพ้ยาและสารบางชนิด
4. เพื่อการวินิจฉัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับยาที่ถูกต้อง (ถูกชนิด ถูกวิธีทาง ถูกขนาด)
2. เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ป่วยอันเนื่องจากการฉีดยา
3. เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน

อันตรายจากการฉีดยา

1. การให้ยาผิด (ผิดชนิด ผิดขนาด ผิดตัวผู้ป่วย ผิดวิธีทาง ผิดเวลา)
2. การทำลายเส้นประสาท
3. การเปลี่ยนแปลงของเนื้อเยื่อ
4. การติดเชื้อ
5. การแพ้ยา
6. การไม่เข้ากันของยา
7. ความกลัวและความเจ็บปวด

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : WI หมายเลขเอกสาร : WI-YH-IC-003
เรื่อง การฉีดยา	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 02 หน้า/จำนวนหน้า : 3/11

การจัดเตรียมยาฉีด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ยาอยู่ในสภาพที่พร้อมและเหมาะสมสำหรับนำไปฉีดได้
2. เพื่อให้ผู้ป่วยได้ยาฉีดที่ถูกต้องชนิดและขนาด
3. เพื่อให้ผู้ป่วยได้ยาฉีดที่สะอาดปราศจากเชื้อ

อุปกรณ์

1. ยาที่ต้องการฉีด
2. กระจกฉีดยาขนาดต่าง ๆ
3. เข็มฉีดยาขนาดต่าง ๆ (ดังตารางที่ 1)
4. อับใส่สำลีชุบ antiseptic solution เช่น 70% alcohol
5. Transfer forceps
6. ใบลี้อยทอดยา
7. ถาดหรือ tray สำหรับวางกระจกฉีดยาที่บรรจุยาฉีดแล้ว
8. ถ้าเป็นยาฉีดชนิดผง ต้องเตรียมตัวทำละลายเพิ่มอีก เช่น น้ำกลั่น, น้ำเกลือ (Physiological saline solution)

นอกจากจะต้องระวังอันตรายที่อาจเกิดกับผู้ป่วยแล้ว ผู้ฉีดยาเองต้องระวังอันตรายที่อาจเกิดกับผู้ฉีดด้วยคือ

1. ระวังมิให้ยาฉีดถูกต้องผิวหนัง
2. ระวังหลอดยาบาดมือ
3. ระวังเข็มฉีดยาที่แทงผิวหนัง
4. ถ้ามีบาดแผลควรสวมถุงมือ ขณะฉีดยาเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเลือด

ขั้นเตรียมการ

1. ชักถามประวัติการแพ้ยาของผู้ป่วย
2. อ่านและตรวจสอบรายละเอียดบนขวดยาหรือหลอดยาเกี่ยวกับชื่อยา, วิธีทางการให้ยา, วันหมดอายุของยา (Exp.date)
3. ศึกษาเกี่ยวกับขนาด ฤทธิ์ข้างเคียง วิธีละลายยาในกรณีเป็นยาผง
4. คำนวณปริมาณยาฉีดที่ผู้ป่วยควรได้รับอย่างถูกต้อง

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : WI หมายเลขเอกสาร : WI-YH-IC-003
เรื่อง การฉีดยา	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 02 หน้า/จำนวนหน้า : 4/11

5.ดูแลบริเวณสำหรับเตรียมยาให้สะอาด แห้ง มีแสงสว่างเพียงพอ

6.ตรวจดูความพร้อมของเครื่องมือเครื่องใช้

7.ล้างมือให้สะอาดด้วยวิธี Hygenic hand washing แล้ว เช็ดมือ

วิธีเตรียมยาฉีดจากยาน้ำบรรจุหลอด (Ampule)

1. ทำความสะอาดรอบคอหลอดยา และใบเลื่อยด้วยสำลีชุบแอลกอฮอล์ 70%
2. เลื่อยรอบคอหลอดยาพอเป็นรอย โดยคลี่สำลีชุบแอลกอฮอล์รองหลังคอหลอดยา ถ้ามียาค้างอยู่เหนือคอหลอดยาต้องไล่อายลงไปอยู่ส่วนใต้คอหลอดยา ถ้าหลอดยามีแถบสีที่คอหลอดยาไม่จำเป็นต้องเลื่อยคอหลอดยา
3. เช็ดรอบคอหลอดยาด้วยสำลีชุบแอลกอฮอล์
4. คลี่สำลีชุบแอลกอฮอล์ หุ้มรอบบริเวณคอหลอดยาเพื่อป้องกันหลอดยาที่หักปลายแล้วบาดนิ้วมือ แล้วทำการหักหลอดยา วางหลอดยาที่หักปลายแล้วในบริเวณที่ไม่ถูกปนเปื้อน
5. สวมหัวเข็มสำหรับดูดยาเข้ากับปลายกระบอกฉีดยา ปิดหัวเข็มให้แน่นพอประมาณ
6. ถอดปลอกเข็มออก จับหลอดยาด้วยมือข้างที่ไม่ถนัด ถีอกระบอกฉีดยาด้วยมือข้างที่ถนัด สอดเข็มเข้าหลอดยา ระวังมิให้เข็มสัมผัสกับด้านนอกและปากหลอดยา
7. เอียงหลอดยาให้ปลายตัดเข็มจุ่มในน้ำยา ดูดยาตามจำนวนที่ต้องการ
8. ตรวจสอบชื่อยาบนหลอดยาอีกครั้งหนึ่งก่อนทิ้งหลอดยา
9. เปลี่ยนเข็มใหม่ เลือกรขนาด และความยาวที่เหมาะสมสำหรับการฉีดยานั้น ๆ
10. ถ้าเตรียมยาสำหรับฉีดผู้ป่วยหลายคนหรือหลายชนิดพร้อมกัน ควรวางกระบอกฉีดยาที่เตรียมยาแล้วบนถาดที่มีผ้าสะอาดปูรอง และมีการ์ดยาแนบกระบอกฉีดยาไว้เพื่อป้องกันการนำยาผิดชนิดไปฉีดให้ผู้ป่วย

วิธีเตรียมยาฉีดจากยาน้ำบรรจุขวด (Vial)

1. เขย่าขวดยาเบา ๆ ให้ยาเข้ากัน
2. ทำความสะอาดจุกขวดยาด้วยสำลีชุบแอลกอฮอล์ 70% โดยวิธีหมุนจากจุดที่แทงเข็มวนออกด้านนอกจนถึงคอขวดยา (ถ้ามีแผ่นโลหะปิดอยู่บนจุกยางให้ดึงออกแล้วทำความสะอาดอีกครั้งหนึ่ง) ปล่อยให้แอลกอฮอล์แห้ง
3. สวมหัวเข็มสำหรับดูดยาเข้ากับปลายกระบอกฉีดยา ปิดหัวเข็มให้แน่นพอประมาณ

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : WI หมายเลขเอกสาร : WI-YH-IC-003
เรื่อง การฉีดยา	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 02 หน้า/จำนวนหน้า : 5/11

- 4.ถอดปลอกเข็มออก ดูดอากาศเข้ากระบอกฉีดยาเท่าปริมาณที่ต้องการ
- 5.แทงเข็มเข้าจุดยางใช้นิ้วหัวแม่มือดันลูกสูบให้อากาศเข้าขวดยาจนหมด
- 6.คว่ำขวดยาลง โดยให้นิ้วดันลูกสูบอยู่ ปรับให้ปลายตัดเข็มอยู่ในน้ำยา
- 7.ค่อย ๆ ปล่อยนิ้วที่ดันลูกสูบออก น้ำยาจากขวดจะไหลเข้ามาในกระบอกฉีดยา เมื่อได้ยาครบตามปริมาณที่ต้องการ ถอนเข็มและกระบอกฉีดยาออกจากจุดขวดยา
- 8.ตรวจสอบชื่อยาบนขวดยาอีกครั้งหนึ่ง
- 9.เปลี่ยนเข็มใหม่ เลือกขนาด และความยาวที่เหมาะสมสำหรับการฉีดยานั้น ๆ
- 10.หากเตรียมยาสำหรับฉีดผู้ป่วยหลายคน หรือหลายชนิดพร้อมกัน ควรวางกระบอกฉีดยา (ที่เตรียมยาแล้ว) บนถาดที่มีผ้าสะอาดปูรอง และแนบการ์ดยาไว้เพื่อป้องกันการนำยาผิดชนิดไปฉีดให้ผู้ป่วย

วิธีเตรียมยาฉีดจากยาผงบรรจุขวด (วิธีละลายยา)

1. ตรวจสอบตัวทำละลาย (น้ำกลั่นหรือน้ำเกลือ) ว่ามีฝุ่นผงหรือไม่ โดยคว่ำขวดยกลงดู หากมีฝุ่นผงไม่ควรนำมาใช้
2. ทำความสะอาดจุดขวดตัวทำละลาย และจุดขวดด้วยสำลีชุบแอลกอฮอล์ 70% จนถึงคอขวด ปล่อยให้อัลกอฮอล์แห้ง
3. ดูดตัวทำละลายตามปริมาณที่ต้องการ ด้วยวิธีเดียวกับการเตรียมยาฉีดจากยาน้ำบรรจุขวด เมื่อได้ตัวทำละลายแล้วให้ฉีดตัวทำละลายเข้าในขวดยาผง โดยแทงเข็มเข้าจุดขวดยาแล้วดันลูกสูบ ให้ตัวทำละลายเข้าไปในขวดยาจนหมด หลังจากนั้นปล่อยนิ้วที่ดันลูกสูบออก อากาศที่ถูกแทนที่ด้วยตัวทำละลายจะเข้ามาในกระบอกฉีดยาจนหมด ความดันในขวดยาจะเท่ากับความดันในบรรยากาศ
4. ถอนเข็ม และกระบอกฉีดยาออกจากขวดยา นำปลอกเข็มที่ถอดออกมาสวมครอบเข็มไว้
5. เขย่าขวด ให้ตัวทำละลาย ละลายผงจนหมดเป็นเนื้อเดียวกัน
6. ทำความสะอาดจุดขวดยาอีกครั้งด้วยสำลีชุบแอลกอฮอล์ ปล่อยให้อัลกอฮอล์แห้ง
7. ใช้กระบอกฉีดยาพร้อมเข็มชุดเดิม ดูดยาออกจากขวดตามปริมาณที่ต้องการด้วยวิธีเดียวกับการเตรียมยาฉีดจากยาน้ำบรรจุขวด
8. หากยาที่ละลายแล้วใช้ไม่หมด และมีอายุที่จะเก็บไว้ใช้ได้ให้เขียนฉลากติดขวดไว้เกี่ยวกับความเข้มข้นของยา วัน เดือน ปีที่หมดอายุหลังผสมตัวละลาย และเก็บยาไว้ในที่ที่เหมาะสมตามสลากยาที่เหมาะสมกับยา

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : WI หมายเลขเอกสาร : WI-YH-IC-003
เรื่อง การฉีดยา	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 01 หน้า/จำนวนหน้า : 6/11

วิธีฉีดยา

วิธีการฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ (Intramuscular injection)

การฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ ยาจะถูกดูดซึมเร็วเพราะมีเลือดมาเลี้ยงมาก แต่อาจจะเกิดอันตรายต่อเส้นประสาทหรือฉีดเข้าหลอดเลือดได้ เนื่องจากกล้ามเนื้อเป็นเนื้อเยื่อที่ทนต่อการระคายเคืองได้ดี ยาที่มีความเหนียวข้น และระคายเคืองต่อเนื้อเยื่อ หรือมีส่วนผสมของน้ำมันก็สามารถฉีดเข้ากล้ามเนื้อได้

1. หาบริเวณสำหรับฉีดยา

บริเวณสำหรับฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อมีดังนี้

1. Deltoid muscle (กล้ามเนื้อต้นแขน)
2. Gluteal muscle (กล้ามเนื้อสะโพก)
 - Ventrogluteal muscle (กล้ามเนื้อสะโพกส่วนหน้า)
 - Dorsogluteal muscle (กล้ามเนื้อสะโพกส่วนหลัง)
3. Vastus lateralis muscle (กล้ามเนื้อหน้าขา)

1.1 วิธีหาบริเวณฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อต้นแขน (Deltoid muscle)

บริเวณที่อยู่ต่ำกว่าขอบล่างของ acromion process 2 นิ้ว เป็นบริเวณที่มีกล้ามเนื้อมาก ควรฉีดบริเวณส่วนกลางของกล้ามเนื้อ ซึ่งมีขอบเขตเป็นรูปสามเหลี่ยม

1.2 วิธีหาบริเวณฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อสะโพก (Gluteal muscle)

วิธีที่ 1 แบ่งสะโพกออกเป็น 3 ส่วน

ใช้ landmark 2 แห่ง คือ anterior superior iliac spine และ coccyx ลากเส้นสมมุติระหว่าง 2 จุด แบ่งเส้น

สมมุติออกเป็น 3 ส่วนเท่า ๆ กัน ตำแหน่งที่ฉีดยาได้คือส่วนแรกนับจาก anterior superior iliac spine โดยฉีดต่ำกว่าระดับของ iliac crest ประมาณ 2-3 นิ้วมือ

วิธีที่ 2 แบ่งสะโพกออกเป็น 4 ส่วน โดยมีขอบเขตดังนี้

- ด้านบน มีขอบเขตตามแนวของ iliac crest
- ด้านล่าง มีขอบเขตตามแนวของก้นย้อย (glutealfold)
- ด้านใน (medial) มีขอบเขตตามแนวแบ่งครึ่งจากกระดูก Coccyx ขึ้นไปตามแนวแบ่งครึ่งของกระดูก sacrum

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : WI หมายเลขเอกสาร : WI-YH-IC-003
เรื่อง การฉีดยา	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 02 หน้า/จำนวนหน้า : 7/11

- ด้านนอก (lateral) มีขอบเขตตามแนวด้านข้างของต้นขาและสะโพก

1. กล้ามเนื้อ Vastus lateralis (กล้ามเนื้อหน้าขา)
แบ่งหน้าขาตามความยาว (จาก greater trochanter ไปยัง lateral femoral condyle) ออกเป็น 3 ส่วน ส่วนกลางเป็นส่วนที่เหมาะสมสำหรับฉีดยา
2. ทำความสะอาดผิวหนังบริเวณที่จะฉีดยาด้วยสำลีชุบแอลกอฮอล์ 70% โดยหมุนออกจากจุดที่จะแทง เข็มให้เป็นวงกว้างประมาณ 2-3 นิ้ว ปล่อยให้แอลกอฮอล์แห้ง
3. ถอดปลายเข็มออก จับกระบอกฉีดยาตั้งขึ้น ไล่อากาศ
4. ดึงกระบอกฉีดยาด้วยมือข้างถนัด ส่วนมือข้างไม่ถนัดทำผิวหนังบริเวณฉีดยาให้ตึง โดยใช้นิ้วหัวแม่มือ และนิ้วชี้กางออกขณะกดลงบนผิวหนัง
5. แแทงเข็มด้วยความเร็วและมั่นคง แแทงเข็มทำมุม 90 องศา
6. ยึดหัวเข็มและกระบอกฉีดยาให้มั่นคง (ไม่โยกไปมา และไม่เลื่อนขึ้นลง) ด้วยมือข้างถนัด และใช้มือข้างถนัดดึงลูกสูบขึ้นเล็กน้อย เพื่อทดสอบว่าปลายเข็มอยู่ในหลอดเลือดหรือไม่
7. ถ้าไม่มีเลือดเข้ามาในกระบอกฉีดยา ให้ใช้นิ้วหัวแม่มือข้างถนัดดันลูกสูบเดินยาช้า ๆ (ถ้ามีเลือดเข้ามาในกระบอกฉีดยาให้ยกเลิกการฉีดยานั้น และเตรียมยาฉีดใหม่)
8. เมื่อยาหมดแล้วให้ใช้สำลีแห้งกดตำแหน่งแทงเข็ม ขณะที่ถอนเข็มออกด้วยความรวดเร็ว
9. คลึงบริเวณฉีดยาเบา ๆ เพื่อช่วยให้ยาดูดซึมได้เร็วขึ้นและลดอาการเจ็บปวดได้ด้วย (ยกเว้นยาที่มีส่วนประกอบของโลหะหนัก)
10. ปลดเข็มออกจากกระบอกฉีดยา แยกเข็มฉีดยาทิ้งในภาชนะสำหรับทิ้งเข็มโดยเฉพาะเพื่อนำไปทำลายเข็มต่อไป
11. จัดเสื้อผ้าผู้ป่วยให้เรียบร้อย และขัดให้อยู่ในท่าที่สบาย (ถ้าเป็นผู้ป่วยนอก ควรให้ผู้ป่วยพักเพื่อสังเกตอาการประมาณ 15 นาที)
12. ล้างมือให้สะอาดด้วยวิธี Hygienic hand washing แล้ว เช็ดมือ

หมายเหตุ : จำนวนยาฉีดเข้ากล้ามเนื้อสะโพก หรือหน้าขาแต่ละครั้งได้ไม่เกิน 5 cc. ถ้าฉีดเข้ากล้ามเนื้อต้นแขน ฉีดครั้งหนึ่งไม่เกิน 2 cc.

วิธีการฉีดยาเข้าใต้ผิวหนัง (Subcutaneous injection)

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : WI หมายเลขเอกสาร : WI-YH-IC-003
เรื่อง การฉีดยา	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 02 หน้า/จำนวนหน้า : 8/11

เป็นการฉีดยาเข้าในชั้น subcutaneous tissue ยาจะถูกดูดซึมได้ช้ากว่าการฉีดเข้ากล้ามเนื้อในชั้นใต้ผิวหนังมี painreceptor อาจทำให้ผู้ป่วยรู้สึกเจ็บปวดมากกว่า ยาที่ใช้ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง ควรมีลักษณะใส ละลายในน้ำ มีความเข้มข้นต่ำ และมีความเป็นกลาง ยาที่ฉีดเข้าใต้ผิวหนังส่วนมากคือ insulin และ heparin จำนวนยาฉีดไม่เกินครั้งละ 2 cc. ในแต่ละบริเวณมีวิธีการดังนี้

1. หาบริเวณสำหรับฉีดยา
 - 1.1 บริเวณต้นแขนส่วนกลางด้านนอก
 - 1.2 บริเวณส่วนกลางของหน้าขา
 - 1.3 บริเวณหน้าท้องที่อยู่ระหว่างแนวใต้ชายโครงกับแนวของ anterior superior, iliac spine ยกเว้นบริเวณรอบสะดือ 1 นิ้ว เพราะมี pain receptor มาก
 - 1.4 บริเวณสะบัก
2. ทำผิวหนังให้ตึงก่อนแทงเข็ม หรือการใช้นิ้วมือจับรวบเนื้อเยื่อบริเวณที่จะฉีดเข้าหากัน แต่วิธีหลังนี้จะไม่ใช้ในการฉีด heparin
3. การแทงเข็มถ้าใช้เข็มยาว 5/8 นิ้ว ให้แทงเข็มทำมุม 45 องศา ถ้าใช้เข็มยาว 1/2 นิ้ว ให้แทงเข็มทำมุม 90 องศา
4. การฉีด heparin ไม่ต้องทดสอบว่าปลายเข็มอยู่ในหลอดเลือดหรือไม่
5. การฉีด heparin และ insulin ห้ามคลึงบริเวณที่ฉีดยาแล้ว

วิธีการฉีดยาเข้าผิวหนัง (Intradermal injection)

เป็นการฉีดยาเข้าในชั้น dermis (ชั้นหนังแท้) เพื่อให้เกิดผลเฉพาะที่ ซึ่งส่วนมากเป็นการฉีดเพื่อช่วยในการวินิจฉัยโรค ทดสอบยาหรือสารต่าง ๆ ยาหรือสารต่าง ๆ ที่ฉีดจะถูกดูดซึมช้าที่สุด

บริเวณท้องแขนด้านในของปลายแขนเป็นบริเวณที่เหมาะสมที่สุด เพราะมีผิวหนังบาง มีขนน้อย สีผิวจาง ทำให้มองเห็นปฏิกิริยาของการทดลองได้ชัดเจน

จำนวนยาฉีดไม่เกิน 0.5 cc. แต่ส่วนมากจะฉีดไม่เกิน 0.1 cc. เนื่องจากฉีดยาเพียงเล็กน้อย จะใช้กระบอกฉีดยา ชนิด tuberculin syringe มีวิธีการฉีดดังนี้

1. ไล่อากาศออกจากกระบอกฉีดยาจนหมดก่อนฉีดยา
2. ทำผิวหนังให้ตึง
3. แทงเข็มทำมุม 5-15 องศา กับผิวหนัง โดยหงายปลายตัดเข็มขึ้น และแทงเข้าไปเพียงให้ปลายตัดเข็มเลยเข้าไปในผิวหนังเล็กน้อย

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : WI หมายเลขเอกสาร : WI-YH-IC-003
เรื่อง การฉีดยา	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 02 หน้า/จำนวนหน้า : 9/11

หมายเหตุ : การแทงเข็มมุมกว้าง และแทงลึก จะทำให้ปลายเข็มเข้าไปในชั้นใต้ผิวหนัง

4. ไม่ต้องทดสอบว่าปลายตัดเข็มอยู่ในหลอดเลือดหรือไม่
5. สังเกตบริเวณที่ฉีดจะมีตุ่มนูนขึ้นมา ถ้าไม่มีตุ่มนูน แสดงว่าฉีดยาเข้าไปในชั้นใต้ผิวหนัง
6. ไม่ต้องคลึงบริเวณที่ฉีดยา
7. ใช้ปากกาลูกลื่นหมึกสีน้ำเงินหรือดำ เขียนรอบรอยนูนที่เกิดจากการฉีดยาและบอกผู้ป่วยไม่ให้ลบรอยหมึกที่เขียนไว้ จนกว่าจะอ่านผลเรียบร้อยแล้ว

การฉีดยาทางหลอดเลือดดำ

เป็นการให้ยาที่ต้องการให้ออกฤทธิ์เร็วหรือต้องการรักษาระดับของยาในกระแสเลือดให้สม่ำเสมอ ยาที่ต้องมีลักษณะเป็นน้ำใส และไม่มีส่วนผสมของน้ำมัน มี 4 วิธี

1. การฉีดยาเข้าหลอดเลือดดำโดยตรง
2. การฉีดยาเข้าหลอดเลือดดำโดยผ่านชุด heparin lock
3. การฉีดยาเข้าหลอดเลือดดำผ่านชุดให้สารละลายทางหลอดเลือดดำ
4. การให้ยาทางหลอดเลือดดำเป็นหยด

การฉีดยาเข้าหลอดเลือดดำโดยตรง

1. แจ้งให้ผู้ป่วยทราบ
2. ให้ผู้ป่วยกำมือข้างที่จะฉีดยาให้แน่น ใช้สายรัดห้ามเลือดเหนือบริเวณที่จะแทงเข็ม 2-3 นิ้ว
3. ทำความสะอาดผิวหนังบริเวณที่จะแทงเข็มด้วย antiseptic solution
4. ไล่อากาศจากกระบอกฉีดยาจนหมด
5. ทำผิวหนังบริเวณที่จะแทงเข็มให้ตึง
6. แทงเข็มเข้าหลอดเลือดดำ โดยหายใจปลายตัดเข็มขึ้น เมื่อเลือดเข้ามาในกระบอกฉีดยาให้ลดมุมการแทงเล็กน้อย ให้เข็มขนานกับผิวหนัง ดันเข็มเข้าไปในหลอดเลือดดำประมาณ 2/3 ของความยาวเข็ม ถ้ายังมีเลือดไหลเข้ามาในกระบอกฉีดยา แสดงว่าเข็มยังอยู่ในหลอดเลือดดำ ให้ปลดสาย tourniquet และเดินยาช้า ๆ จนหมด สังเกตอาการผู้ป่วยขณะให้ยา
7. ใช้สำลีกดบนตำแหน่งที่แทงเข็ม ถอนเข็มออก กดสำลีไว้สักครู่ให้เลือดหยุด หรือใช้ พลาสเตอร์ปิดทับสำลีไว้ให้แน่น

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : WI หมายเลขเอกสาร : WI-YH-IC-003
เรื่อง การฉีดยา	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 02 หน้า/จำนวนหน้า : 10/11

วิธีฉีดยาเข้าหลอดเลือดดำโดยผ่านชุด heparin lock

Heparin lock เป็นอุปกรณ์ขนาดเล็กที่ใส่ค้ำหลอดเลือดดำไว้สำหรับให้ยาทางหลอดเลือดดำเป็นระยะ ๆ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นเข็มใส่ค้ำไว้ในหลอดเลือดดำ อีกส่วนเป็นรูปทรงกระบอกปลายข้างหนึ่งต่อกับเข็ม อีกปลายเป็นจุกยางปิดไว้เพื่อใช้สำหรับแทงเข็มเพื่อฉีดยา (medication port)

ในชุด heparin lock จะใส่ heparin solution 10 – 100 unit/cc. หรือ Normal saline solution (NSS) เพื่อป้องกันการแข็งตัวของเลือด 2-3 c.c.

วิธีการฉีดยาเข้าหลอดเลือดดำโดยผ่านชุด heparin lock มีดังนี้

1. ถ้าใช้ heparin ใส่ในชุด heparin lock
 - เตรียมกระบอกฉีดยาบรรจุ heparin 0.5 cc. และกระบอกฉีดยาบรรจุ NSS 2 cc. (ไล่อากาศออกจนหมด)
 - ทำความสะอาด medication port ด้วยสำลีแอลกอฮอล์ 70 % ปล่อยให้แห้ง
 - ฉีด NSS เข้า medication port 1 cc. เพื่อไล่ heparin เก่า
 - ฉีดยาที่นำมาเข้า medication port
 - ฉีด NSS เข้า medication port 1 cc. เพื่อไล่อายา
 - ฉีด heparin 1 c.c. เข้า medication port ตาม
2. ถ้าใช้ NSS ใส่ในชุด heparin lock โดยไม่ใช้ heparin
 - เตรียมกระบอกฉีดยาบรรจุ NSS 1 cc. ไล่อากาศออกจนหมด
 - ทำความสะอาด medication port
 - ฉีดยาที่เตรียมมาเข้า medication port
 - ฉีด NSS เข้า medication port ตาม 2-3 c.c.

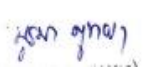
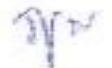

หมายเหตุ - ถ้ามีการฉีดยาห่างกันเกิน 8 ชั่วโมง จะต้องฉีด heparin หรือ NSS ทุก 8 ชั่วโมง
 - หมั่นตรวจสอบค่า partial thromboplastin time (PTT) และสังเกตอาการผิดปกติที่อาจเกิดจากการได้รับ heparin

วิธีฉีดยาเข้าหลอดเลือดดำโดยผ่านชุดให้สารละลายทางหลอดเลือดดำ ในกรณีที่ผู้ป่วยได้รับสารละลายทางหลอดเลือดดำอยู่แล้ว

- 1.ทำความสะอาด medication port หรือส่วนที่เป็นยางของสายชุดให้สารละลายทางหลอดเลือดดำ ด้วยสำลีชุบแอลกอฮอล์ 70% ปล่อยให้แห้ง
- 2.ไล่อากาศออกจากกระบอกฉีดยาจนหมด แหงเข็มเข้า medication port หรือส่วนที่เป็นยาง
- 3.หักพับสายของชุดให้สารละลายเหนือตำแหน่งฉีดยา แล้วเดินยาช้า ๆ จนหมด
- 4.สังเกตอาการผู้ป่วยขณะและหลังให้ยา

วิธีให้ยาทางหลอดเลือดดำเป็นหยด

ยาบางชนิดจำเป็นต้องให้เป็นหยด หรือให้ช้า ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์มากกว่า และเป็นอันตรายน้อยกว่าวิธีการให้ยาเหมือนกับการให้สารละลายทางหลอดเลือดดำทั่วไป แต่อาจให้ยาเป็นระยะสม่ำเสมอ เช่น ทุก 4 ชั่วโมง ซึ่งจำเป็นต้องเปิดเส้นเลือดไว้โดยไม่ต้องแทงเข็มใหม่ทุกครั้ง สามารถให้ในกรณีที่ผู้ป่วยได้รับสารละลายทางหลอดเลือดดำอยู่แล้ว โดยนำขวดบรรจุยาพร้อมชุดให้สารละลายนำไปต่อกับชุดสารละลายทางหลอดเลือดดำที่ผู้ป่วยกำลังได้รับอยู่ โดยต่อเข้ากับสาย Extention ถ้าผู้ป่วยมี heparin lock คาไว้ก็สามารถให้ผ่าน heparin lock ได้ นอกจากนี้ชุดให้สารละลายยังมีชนิดที่มีกระบอกสำหรับบรรจุยาที่ให้เป็นระยะ ๆ ได้

ผู้จัดทำเอกสาร	ผู้รับรอง	ผู้อนุมัติใช้
 (นางสาวนุรมา ตูหยง) พยาบาลโรคติดเชื้อและควบคุม การติดเชื้อ รพ.ยะหา	 (พญ. ราอุมิน โตะเฮ็ง) ประธานกรรมการทีมควบคุมและ ป้องกันการติดเชื้อ	 (นายทินกร บินหะยี่อารง) ผอ.รพ.ยะหา

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา ห้ามนำออกไปใช้ภายนอกหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต